

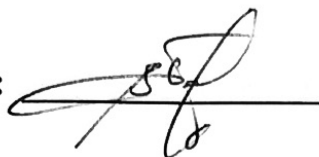
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 8. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Соціальне забезпечення*
за спеціальністю *І10 Соціальна робота та консультування*
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2026

Розробники:

Володимир ДЕМЕНТОВ, кандидат наук з
державного управління, доцент

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <i>приватного права та соціального забезпечення</i>	протокол від <u>29.05.2026</u> р. № <u>18</u>	
	Завідувач кафедри	 (підпис) Вікторія СТРЕЛЬНИК (прізвище, ініціали)

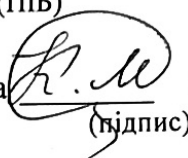
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВОЛЧЕНКО
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

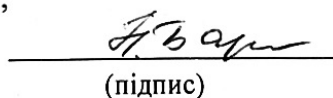
Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Катерина ГОРБАЧОВА
(ПІБ)

Іван КРАВЧЕНКО
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(Надія Баранів)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 03.09 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1	Назва ОК	ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ		
2	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 110 Соціальна робота та консультування		
5	ОК може бути запропонований для			
6	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання: 1 семестр, 1-15 тиждень; 2 семестр, 1-15 тиждень Заочна форма навчання: 1 курс, 1-15 тиждень		
8	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.1	Загальний обсяг годин для <u>денної</u> форми навчання та їх розподіл – 150 годин 1 семестр - залік 2 семестр- іспит	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 14 години	Практичні /семінарські - 16 годин	Лабораторні
		Лекційні – 30 години	Практичні /семінарські - 14 годин	Лабораторні
9.2	Загальний обсяг годин для <u>заочної</u> форми навчання та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 8 години	Практичні /семінарські - 8 годин	Лабораторні
	Мова навчання	Державна (українська)		
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Дементов Володимир Олександрович, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри приватного права та соціального забезпечення Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 109 г		
	Контактна інформація	v.dementov@snau.edu.ua		
	Загальний опис освітнього компонента	Історія та теорія соціального забезпечення, як навчальна дисципліна, забезпечує формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері соціального забезпечення з розумінням генези та розвитку форм соціальної та благодійної допомоги, причини виникнення та поширення феномену соціальної підтримки та взаємодопомоги та допомагає оцінити їх роль в сучасному суспільному житті, визначити державно-правові основи соціального захисту населення України. У зв'язку з цим приділено увагу розгляду соціального забезпечення як особливого виду діяльності через систему основних методів соціального забезпечення. Завданням курсу є формування у студентів наукового світогляду і системи орієнтирів для визначення місця системи соціального забезпечення в Україні, обґрунтовувати державно-правові основи соціального забезпечення населення в Україні, розкривати теоретико-методологічні основи соціального забезпечення, володіти понятійним апаратом, характеризувати соціальне забезпечення як особливий вид професійної діяльності, визначати морально-етичні принципи соціального забезпечення.		

Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> формування у студентів ґрунтовних знань про генезу системи соціального забезпечення, державно-правові основи соціального захисту населення, теоретико-методологічні основи соціального забезпечення, а також вмінь та навичок самостійного проведення досліджень основних об'єктів соціального забезпечення, застосовувати отримані знання з теорії соціальної роботи для винайдення прогалин в законах України з приводу питань соціальної підтримки населення, за результатами аналізу поточної ситуації в сфері соціальної роботи розробляти прогнози майбутнього стану соціальних реформ та змін в державі, вміння інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід для аналізу ситуації в окремо взятому випадку, а також в країні в цілому
Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень, Економічні основи соціального забезпечення .
Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5507
Ключові слова	Історія соціального забезпечення, теорія соціального забезпечення, методи соціального забезпечення, правові основи соціального захисту, соціальна політика, міграційні процеси, правовий режим військового стану, волонтерський рух

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) РН						Як оцінюється РНД?
	РН 4	РН 6	РН 10	РН 11	РН 12	РН 13	
ДРН1. Аналізувати та інтерпретувати актуальні тенденції, реформи та процеси в системі соціального забезпечення й соціальної сфери на національному та глобальному рівнях.			X	X	X	X	Проведення модульного контролю, тестування
ДРН2. Ідентифікувати соціальні проблеми та потреби різних категорій населення, оцінювати причини їх виникнення, тенденції розвитку та можливі соціально-економічні наслідки.		X	X	X	X		Проведення модульного контролю, тестування,
ДРН3. Обґрунтовувати та застосовувати методологічний інструментарій, форми й методи наукових досліджень для розв'язання прикладних завдань у галузі соціального забезпечення.	X	X					Мультимедійна презентація та виступ-інформування
ДРН4. Проводити аналітико-дослідницьку діяльність з метою виявлення регіональних та місцевих закономірностей, а також розробляти пропозиції щодо попередження й розв'язання проблем соціального забезпечення.	X				X	X	Мультимедійна презентація та виступ-інформування

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Денна/заочна форма навчання

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендова на література
	Аудиторна робота			Само стійна робота д/з	
	Лк д/з	П.з / семін.з д/з	Л аб . з.		
I СЕМЕСТР					
Тема 1. Історична періодизація становлення системи соціального забезпечення 1. Історичні аспекти розвитку суспільної допомоги бідним верствам населення 2. Становлення системи соціального забезпечення за часів побудови соціалізму 3. Соціальне забезпечення періоду незалежності України 4. Сучасна система соціального захисту України 5. Роль соціальної політики в сфері соціального забезпечення. населення 6. Соціальні установи та служби з обслуговування громадян, що потребують соціального забезпечення	6/2	6/-		10/20	1-6, 13,15
Тема 2. Державно-правові основи соціального захисту населення України 1. Соціальний захист населення як фактор розвитку соціально-правової держави 2. Концептуальні засади соціального забезпечення: зарубіжний та вітчизняний досвід 3. Соціальні ризики та їх класифікація 4. Сутність державного соціального забезпечення: державні соціальні стандарти та соціальні норми	6/-	6/2		10/20	1-6,7,8,16
Тема 3. Правове регулювання соціального забезпечення (Частина 1). 1. Основні правові аспекти організації життєдіяльності людини. 2. Нормативно-правова база, яка регламентує дотримання прав людини у суспільстві і її розвиток. 3. Охорона та захист законних прав громадянина. 4. Основні права людини, які можуть бути порушені в результаті організації суспільного життя громадянина.	2/2	4/-		10/20	1-6, 12,17
Всього I семестр	14/4	16/2		30/60	

II СЕМЕСТР					
Тема 3. Правове регулювання соціального забезпечення (Частина 2). 1. Основні правові аспекти організації життєдіяльності людини. 2. Нормативно-правова база, яка регламентує дотримання прав людини у суспільстві і її розвиток. 3. Охорона та захист законних прав громадянина. 4. Основні права людини, які можуть бути порушені в результаті організації суспільного життя громадянина.	4/-	2/-		8/13	1-6, 12,17
Тема 4. Соціальна політика 1. Соціальна політика та її типи. Інструменти соціальної політики. 2. Тенденції розвитку світової соціальної політики. 3. Моделі соціальної політики. 4. Роль міжнародних організацій у формуванні соціальної політики. 5. Вплив міжнародних організацій на формування соціальної політики України.	4/2	2/-		8/13	1-6, 9,10,11
Тема 5. Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення 1. Соціальне забезпечення як наука 2. Соціальне забезпечення як навчальна діяльність 3. Основні поняття та категорії соціального забезпечення 4. Категорії громадян чи група осіб яким передбачено соціальне забезпечення 5. Об'єкти та суб'єкти соціального забезпечення 6. Принципи соціального забезпечення 7. Функції соціального забезпечення	6/-	2/2		8/12	1-6
Тема 6. Соціальне забезпечення як особливий вид діяльності 1. Особливості підготовки інспекторів з соціального забезпечення 2. Соціальне забезпечення як вид професійної практичної діяльності 3. Головні функціональні обов'язки та правовий статус інспектора з соціального забезпечення 4. Професійні якості інспектора з соціального забезпечення 5. Морально-етичні якості інспектора з соціального забезпечення	6/2	4/2		8/12	1-6,14
Тема 7. Основні методи соціального забезпечення 1. Сутність методів соціального забезпечення 2. Соціально-економічні методи соціального забезпечення 3. Організаційно-розпорядчі методи соціального забезпечення 4. Правові форми та методи соціального забезпечення 5. Соціологічно-статистичні методи соціального	6/-	2/2		7/12	1-6

забезпечення 6. Психологічні методи в реалізації соціального забезпечення 7. Соціальна діагностика як метод соціального забезпечення					
Тема 8. Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги 1. Гуманітарна допомога як напрям соціального забезпечення населення України 2. Благодійна допомога як форма соціального забезпечення населення	4/-	2/-		7/12	1-6
Всього II семестр	30/4	14/6		46/74	
Всього за рік	44/8	30/8		76/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Денна/заочна форма навчання

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кіл-ть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кіл-ть годин
ДРН1. Аналізувати та інтерпретувати актуальні тенденції, реформи та процеси в системі соціального забезпечення й соціальної сфери на національному та глобальному рівнях.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	10/4	- опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу. - підготовка практичних завдань	10/34
ДРН2. Ідентифікувати соціальні проблеми та потреби різних категорій населення, оцінювати причини їх виникнення, тенденції розвитку та можливі соціально-економічні наслідки.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	11/4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	10/34
ДРН3. Обґрунтовувати та застосовувати методологічний інструментарій, форми й методи наукових досліджень для розв'язання прикладних завдань у галузі соціального забезпечення.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	10/4	- самостійний критичний аналіз нормативно-правової бази; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	11/33
ДРН4. Проводити аналітико-дослідницьку діяльність з метою виявлення регіональних та місцевих закономірностей, а також розробляти пропозиції щодо попередження й розв'язання проблем соціального забезпечення.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	11/4	- самостійний критичний аналіз нормативно-правової бази; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	10/33
Всього годин		74/16		76/134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
I Семестр			
1	Модуль 1 (теми 1)	40 балів/40%	До 7 тижня
1.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20 %	щотижня
1.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5 %	До 7 тижня
1.3	Тестування	15 балів/15%	До 7 тижня
2	Модуль 2 (теми 2-3)	40 балів/40%	До 15 тижня
2.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20%	щотижня
2.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5%	До 15 тижня
2.3	Тестування	15 балів/15%	До 15 тижня
3	Підсумкове тестування	20 балів/20%	За розкладом
II Семестр			
1	Модуль 1 (теми 1)	35 балів/35%	До 7 тижня
1.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20 %	щотижня
1.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5 %	До 7 тижня
1.3	Тестування	10 балів/10%	До 7 тижня
2	Модуль 2 (теми 2-3)	35 балів/35%	До 15 тижня
2.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20%	щотижня
2.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5%	До 15 тижня
2.3	Тестування	10 балів/10%	До 15 тижня
3	Іспит – теоретичні та тестові питання	30 балів/30%	За розкладом

Заочна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1)	35 балів/35%	До 7 тижня
1.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20 %	щотижня
1.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5 %	До 7 тижня
1.3	Тестування	10 балів/10%	До 7 тижня
2	Модуль 2 (теми 2-3)	35 балів/35%	До 15 тижня
2.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20%	щотижня
2.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	5 балів /5%	До 15 тижня
2.3	Тестування	10 балів/10%	До 15 тижня
3	Іспит – теоретичні та тестові питання	30 балів/30%	За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

I семестр				
Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<i><25 балів</i>	<i>25-30</i>	<i>31-34 балів</i>	<i>35-40 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><14 балів</i>	<i>14-15</i>	<i>16-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><1 балів</i>	<i>1-2</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><10 балів</i>	<i>10-12</i>	<i>13-14 балів</i>	<i>15 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Модуль 2	<i><25 балів</i>	<i>25-30</i>	<i>31-34 балів</i>	<i>35-40 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><14 балів</i>	<i>14-15</i>	<i>16-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано

		аналіз інших підходів до питання		власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<1 балів	1-2	3-4 балів	5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<10 балів	10-12	13-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Підсумкове тестування	<10 балів	10-12 балів	13-16 балів	17-20 балів
	Робота не виконана або виконана не правильно	Робота потребує значного доопрацювання	Робота потребує незначного доопрацювання	Робота виконана повністю при дотриманні академічної доброчесності
II семестр				
Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<20 балів	20-24	25-30 балів	31-35 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<14 балів	14-15	16-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<1 балів	1-2	3-4 балів	5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно

	<5 балів	5-7	8-9 балів	10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Модуль 2	<20 балів	20-24	25-30 балів	31-35 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<14 балів	14-15	16-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<1 балів	1-2	3-4 балів	5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<5 балів	5-7	8-9 балів	10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Іспит – теоретичні та тестові питання	<20 балів	20-25 балів	26-29 балів	30 балів
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
	Проходження тестування та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час підготовки мультимедійної презентації та виступу-інформування	До 15 тижня

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники, посібники

1. Дубич К. В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном : навч. посіб. Т.1. Львів : Магнолія 2006, 2023. 272 с.
2. Дементов В.О. Менеджмент у публічному управлінні та адмініструванні: навч. посіб. / В.О. Дементов; МВС України, Сумська філія Харків. нац. університету внутрішніх справ, Каф. соціально-економічних дисциплін. – Суми: ФОП Литовченко Є.Б., 2026. – 220 с. ISBN 978-617-95068-5-7. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/25549>
3. Бородин Є.І. Соціальна політика: навчальний наочний посібник / Є.І. Бородин, Н.Г. Сорокіна; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Електрон. дані. Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 327 слайди. <https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
4. Соціальне забезпечення в Україні : навчальний посібник / В. П. Мельник, З. Е. Скринник, І. В. Жеребило, З. М. Комаринська, Н. Ю. Олійник, Л. К. Семів, О. Р. Сватюк ; за наук. ред. В. П. Мельника, З. Е. Скринник. – Видання друге, доповнене і перероблене. – Електронне видання. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 612 с. <https://ena.lpnu.ua/items/b6f2b4f9-b2e6-4596-915f-6b5fb7f7c906>
5. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. - Одеса, 2022. - 266 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.16223>

Додаткові джерела

6. Бондар Н.А., Першин Є.О., Скиба В.А. Соціальний ризик як правова категорія: сутність та механізми мінімізації в умовах воєнного стану та євроінтеграції. *Соціологія права*. 2026. №1. С. 47-53 DOI <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2026-1.6>
7. Ivanov, A., Pienov, V., Shyrobokov, Y., Makarevych, O., & Bondar, N. (2025). Ensuring Social Security and State Stability in Wartime Conditions: Mechanisms and Strategies. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*, 5(1), e03923. <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n01.pe03923>
8. Волченко Н.В., Бондар Н.А. Політика соціального забезпечення мігрантів у контексті сталого розвитку. *Приватне та публічне право*. 2025. №1. С. 53-58 DOI 10.32782/2663-5666.2025.1.8 http://pp-law.in.ua/archive/1_2025/10.pdf
9. Nataliia Volchenko, Nataliia Bondar, Oleh Rohovenko, Mykola Klochko. *Migration Crisis and Social Security: Challenges and Consequences*. *Global Scientific Trends: Economics and Public Administration*. 2024. 3. P.p. 78-94 DOI: 10.5281/zenodo.13292833 <https://gst-journal.net.ua/index.php/gst/article/view/22>
10. Бондар Н.А., Цюпка Т.О., Розметов Р.Ю. Нормативно-правове регулювання освітньої міграції в умовах глобалізації. *Науковий вісник УжНУ. Серія Право*. 2024. Випуск 86. Ч.1. С. 9-16. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.1.1>
11. Бондар Н.А., Крамінська А.Г. Верховенство права в умовах сталого розвитку. Удосконалення напрямів розвитку України в умовах сучасної світової кон'юнктури: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 141-146. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/mon-new-28.10.23.pdf>

12. Kaliuzhna S., Petrova N. **Bondar N.** History of the institution of local self-government in Ukraine at various stages of the country evolvement. The European choice of Ukraine. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. Том 1. С. 42-47. URL: http://sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_1/7.pdf DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.1.7>
13. Бахновська І. П., Костюк Н. П. Аналіз законодавчого регулювання соціальної підтримки малозабезпеченим сім'ям України в умовах євроінтеграції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 243–245. URL: http://lsej.org.ua/9_2022/57.pdf.
14. Бражко О. В. Модернізація національної системи України соціального захисту населення в період воєнного стану. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 31. С. 31–34. URL: <http://www.pagjournal.iei.od.ua/archives/2022/31-2022/5.pdf>.
15. Бражко О. В. Особливості формування державних підходів до розвитку системи соціального захисту населення в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 27. С. 35–39. URL: <http://www.pagjournal.iei.od.ua/archives/2022/27-2022/6.pdf>.
16. Дементов В.О. Громадський контроль в умовах війни в Україні: нові запити правового регулювання та захисту прав і свобод людини і громадянина. *Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference*. Sofia, Bulgaria. 2026. Pp. 233-238. URL: <https://isg-konf.com/digital-transformation-modern-technologies-for-people-and-education/>
17. Дементов В.О., Лук'янихіна О.А., Парфентій Л.А. Соціальне партнерство органів Національної поліції України та громадського сектору, як передумова ефективного забезпечення прав людини у воєнний час. *Proceedings of the XXIV International Scientific and Practical Conference*. Warsaw, Poland. 2026. Pp. 128-134. URL: <https://isg-konf.com/interdisciplinary-discourse-the-latest-theories-ideas-and-developments/>
18. Дементов В. О., Виганяйло С.М. Ефективний проектний менеджмент влади: передумови відновлення та розвитку країни у воєнний час та у повоєнній перспективі. *Наукові перспективи*. Київ, 2025. № 6(60) С. 99-110. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-99-110%20](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-99-110%20)
19. Дементов В. О. Соціальна економіка: перспективи повоєнного відновлення та розвитку України. *Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів* : зб. матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів» (22 травня 2025 року, м. Суми, Сумська філія ХНУВС). СФ ХНУВС, 2025. С. 395-397.
20. Дементов В.О., Опанасюк В.В., Оніщенко М.Л. Політика безбар'єрного середовища в Україні: від правового забезпечення до впровадження. *Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів* : зб. матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів» (22 травня 2025 року, м. Суми, Сумська філія ХНУВС). СФ ХНУВС, 2025. С. 462-464.
21. Дементов В.О. Комплексна допомога сім'ям з дітьми: соціально-економічні виклики воєнного часу. *Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів* : зб. матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів» (24 травня 2024 року, м. Суми, Сумська філія ХНУВС). СФ ХНУВС, 2024. С. 310-312.
22. Дементов В. О., Лук'янихіна О.А., Виганяйло С. М. Соціальне партнерство як дієвий механізм забезпечення комплексної підтримки постраждалих від війни українців. *Economics, finance, accounting and law in the context of globalization; International scientific-practical conference* (Aarhus, Denmark, September 10, 2024). Aarhus, Denmark: Scholarly Publisher ICSSH, 2024. P.3.
23. Дементов В.О., Лук'янихіна О. А., Кобко Р.В. Соціальна політика як основа добробуту населення країни. *Наше право* №3, 2023. С.209-213. DOI <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.31>
24. Дементов В.О., Петровська С.А. Організаційно-правові аспекти вдосконалення пенсійного страхування як складової соціального захисту населення. *Наше право*. 2023. № 2. С. 209-213. DOI: [10.32782/NP.2023.2.30](https://doi.org/10.32782/NP.2023.2.30).

25. Дементов В. О., Лук'янихіна О. А., Парфентій Л. А. Антикризіві інструменти відновлення та розвитку громад у воєнний і повоєнний час. Бізнес Інформ. 2023. №11. С. 61–69. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-61-69>
26. Дементов В. О. Ефективні комунікації в сфері публічного управління: виклики та нові можливості для економічної безпеки країни. Наукові перспективи. Київ, 2026. № 5(71) С. 372-384. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-5\(71\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-5(71))
27. Дементов В.О., Лук'янихіна О. А., Лук'янихін В. О. Кинебас Н.О. Гендерні і соціальні складові інклюзивної економіки в умовах війни. Національні інтереси України: науково-практичний журнал. 2026. № 6(23) С. 1673-1686. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-6\(23\)](https://doi.org/10.52058/3041-1793-6(23))
28. Кириченко Ю.В., Шулежко І.А. Право громадян на соціальний захист в Україні та європейських державах: порівняльно-правові аспекти конституційного регулювання. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2025. Вип. 90. Ч.1. С. 274-278. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.35>

Методичне забезпечення

Історія та теорія соціального забезпечення: *конспект лекцій* для студентів 1 курсу ОПП «Соціальне забезпечення» денної і заочної форм навчання освітнього ступеня «бакалавр». Суми: СНАУ, 2026. 55 с.

Історія та теорія соціального забезпечення: *методичні матеріали для підготовки до практичних занять та організації самостійної роботи* здобувачів вищої освіти. Суми: СНАУ, 2026. 38 с.